

Nationellt releasecenter för Snomed CT

Snomed CT Forum – 1 december 2023

Frågor/diskussionspunkter

1. Hör ”vitt snus” till substans-hierarkin eller produkt-hierarkin?

I den svenska utgåvan av Snomed CT finns det lokalt modellerade begreppet 273841000052104 |White snuff (substance)| översatt till |vitt snus| på svenska. Då Danmark var i behov av detta begrepp önskade de att det skulle lyftas upp (”promotas”) i den internationella utgåvan. Snomed International sa dock nej, då substans-hierarkin är under omdaning och de rekommenderade att begreppet skulle finnas i produkt-hierarkin istället.

Internationellt pågår ett arbete att ”städa upp” i substans-hierarkin. T.ex. ska delhierarkin 312412007 |substans, indelning efter funktion| (där bl.a. 273841000052104 |vitt snus| har ”hamnat”) ses över och dess begrepp flyttas till produkt-hierarkin. För produkt-hierarkin är planen att skapa en ny övergripande topphierarki där produkter inkluderas som används och påverkar kroppen, men som inte är terapeutiska/behandlande till sin natur.

Inom kort kommer 598111000005109 |Nicotine pouch (product)| att publiceras i den internationella utgåvan. Begreppet kommer med i nästkommande svensk release, maj 2024. Frågan är då hur vi ska hantera vårt substansbegrepp 273841000052104 |vitt snus|? Ska vi lägga *vitt snus/nikotinsnus* som synonym till *nikotinpåse* (som gissningsvis kommer bli svensk rekommenderad benämning)?

Folkhälsomyndigheten använder benämningarna *nikotinsnus*, *vitt snus* och *nikotinpåsar* synonymt.

Synpunkter kom att det låter högst rimligt att |Nicotine pouch| hör till produkt-hierarkin. Ontologiskt säger modelleringen av |Nicotine pouch| enbart att det är en liten påse som innehåller nikotin, men inget om huruvida den innehåller tobak eller inte. Därför vore det rimligt med ett barnbegrepp som definierade en nikotinpåse utan tobak, med rekommenderad benämning/accepterad synonym *vitt snus/nikotinsnus*. Svårt dock att i Snomed CT modellera att något, i det här fallet tobak, *inte* ingår i en

produkt. Som syskonbegrepp borde möjligen ett begrepp innehållande vanligt/"bakat" snus skapas. Sammanfattningsvis uppkom möjligen fler frågor än svar, men Socialstyrelsen tackar för kunnig input i frågan! Återstår att se var det landar.

Det finns även "nikotinfritt snus" som skulle kunna vara av värde för vården att dokumentera användningen av. Detta har dock (ännu) inte inkommit som ett konkret förslag till Nationellt releasecentrum (NRC). Så den huvudvärken skjuter vi upp... :-)

Ny svensk utgåva av Snomed CT publicerad den 30 november

Release notes, se

<https://confluence.ihtsdotools.org/display/RMT/SNOMED+CT+Managed+Service+-+Sweden+Extension+Release+Notes+-+November+2023>

Nästa Snomed CT-forum

Fredagen den 2 februari 2024. Se Socialstyrelsens kalendarium för länk

<https://www.socialstyrelsen.se/kalendariet/>

Ingen föranmälan behövs, men skicka gärna in frågor i förväg så har vi bäst förutsättningar att svara. Frågorna skickas till ehalsa@socialstyrelsen.se

Minnesanteckningar från mötet publiceras på

<https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/ehalsa/snomed-ct/>, skrolla en bit ner på sidan.

God jul och gott nytt Snomed CT-år!

Snomed CT-forum – 10 november 2023

Frågor/diskussionspunkter

Vad händer på Observable entity-fronten?

Svenska användare efterlyser att hierarkin 363787002 |observerbar företeelse| utvecklas. En anledning till att hierarkin är förhållandevis liten och outvecklad i Snomed CT är att många länder använder ett annat kodsysteem, Loinc¹, för den typen av begrepp. I Sverige (och även andra länder) används istället NPU (Nomenclature for Properties and Units).

Ett samarbete mellan Loincs och Snomed CT:s ägarorganisationer har pågått i många år och sedan hösten 2022 finns en särskild Loinc-extension², men det innebär inte med automatik att alla Loinc-begrepp kommer modelleras i Snomed CT.

Frågan gällde om Socialstyrelsen på de internationella arbetsmötena i samband med Snomed CT Expo i Atlanta i oktober kunnat få någon mer information om hur Loinc-samarbetet kommer påverka <<363787002 |observerbar företeelse|. Svaret är att p.g.a. möteskrockar kunde tyvärr ingen från NRC närvara vid de diskussioner som rörde detta, och ingen inspelning finns tillgänglig, så därför har vi ingen mer/annan information än det som kommuniceras officiellt.

Under mötet i Atlanta fick Socialstyrelsen information om att Snomed International och den internationella NPU-organisationen har inlett en diskussion om hur dessa organisationer kan samarbeta.

Info om regiongemensamt Snomed CT-arbete

Anna Rossander, ordförande för NAG Snomed CT, berättade kort om regionernas gemensamma arbete med Snomed CT genom regionernas system för kunskapsstyrning. NAG (nationell arbetsgrupp) är en arbetsgrupp under Nationell samverkansgrupp (NSG) strukturerad vårdinformation, med uppgift att bistå regionerna med modelleringshjälp och beslut och vägledning kring hur Snomed CT kan hanteras. Läs mer här:

¹ Loinc = Logical Observation Identifiers Names and Codes, <https://loinc.org/>

² <https://loincsnomed.org/>

<https://kunskapsstyrningvard.se/kunskapsstyrningvard/programomradenochsamverkansgrupper/nationellasamverkansgrupper/nsgstruktureradvardinformation/snomedct.56158.html> Aktuella frågor som NAG Snomed CT arbetar med just nu är t.ex. hur modellering av skattningsskalor kan hanteras och hur behovet av allmänspråkliga synonymer ser ut ute i regionerna.

Nästa Snomed CT-forum

Fredagen den 1 december 2023. Se Socialstyrelsens kalendarium för länk <https://www.socialstyrelsen.se/kalendariet/>

Ingen föransmälning behövs, men skicka gärna in frågor i förväg så har vi bäst förutsättningar att svara. Frågorna skickas till ehalsa@socialstyrelsen.se

Minnesanteckningar från mötet publiceras på <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/e-halsa/snomed-ct/>, skrolla en bit ner på sidan.

Snomed CT Forum – 6 oktober 2023

Frågor/diskussionspunkter

1. Hur kan man utbilda sig om Snomed CT?

För den som vill lära sig mer om Snomed CT finns det rika möjligheter! Korta, grundläggande inspelade presentationer (webbinarier) finns på Socialstyrelsens webb:

- <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/e-halsa/snomed-ct/lar-dig-mer-om-snomed-ct/>

Snomed International erbjuder en rad kurser på olika nivåer. En översikt finns här:

- https://www.snomed.org/files/ugd/49d95c_5b046d91f74d4319b2c8f8e0ff3d8c41.pdf
- <https://www.snomed.org/snomed-ct/education>

Bra start, självstudier i egen takt:

- SNOMED CT for Clinicians (ca 3 timmar):
<https://courses.ihtsdotools.org/product?catalog=CLI>
- Foundation Course (ca 7 timmar):
<https://courses.ihtsdotools.org/product?catalog=FCE>

Mer avancerade kurser med styrd kursplan, olika inriktningar:

- SNOMED CT Authoring Level 1 or 2 Course
- SNOMED CT Implementation Course
- SNOMED CT Terminology Services Course

Alla kurser från Snomed International är **kostnadsfria** för personer från medlemsländer (som Sverige). Om det står en avgift när man anmäler sig till kursen kommer den försvinna när man går vidare och skapar inloggning där det framgår att man är från Sverige. Informationen som ligger till grund för utbildningar tillgängliggörs även i skriftlig form och på Youtube:

- <https://confluence.ihtsdotools.org/display/DOC>
- SNOMED CT Starter Guide, en introduktion i dokumentform till Snomed CT: <https://confluence.ihtsdotools.org/display/DOCSTART>
- <https://www.youtube.com/@snomedct>

Besök gärna Snomed Internationals årliga konferens (Expo) – på plats, eller digitalt, <https://www.snomed.org/news-and-events/events/snomedct-expo>

Man kan också engagera sig och delta i utvecklingen av de områden man är intresserad av:

- Get involved! <https://www.snomed.org/snomed-international/get-involved>
- T.ex. Clinical reference groups:
<https://confluence.ihtsdotools.org/display/CP/Directory+-+Clinical+Groups>

2. Välkomna till Snomed CT Expo 2023

Varje år anordnar Snomed International en internationell konferens (Expo), kombinerat med arbetsmöten (Business meetings), där Snomed CT-frågor presenteras och diskuteras.

Årets Expo hålls den 26–27 oktober i Atlanta i USA, deltagande online är också möjligt. <https://www.snomed.org/snomedct-expo>

Business meetings (<https://www.snomed.org/business-meetings>) hålls den 21–25 oktober, på plats i Atlanta + online. På businessmeetings träffas de olika typerna av arbetsgrupper inom Snomed International för kunskapsutbyte, diskussioner och planering av organisationens arbete framåt. På flera tillfällen är det möjligt även som utomstående att lyssna, och i vissa fall också delta. Se programmet <https://confluence.ihtsdotools.org/display/FT/October+2023++SNOMED+International+Business+Meetings>.

3. Hur hanteras bedömningsinstrument och skattningsskalor i Snomed CT?

I vissa fall kan det krävas inhämtande av rättigheter för att få modellera nya begrepp i Snomed CT. Även om en skala ligger fritt på nätet eller beskrivs i vetenskapliga artiklar är den inte fri att använda hur som helst. Frågan är högaktuell och arbete pågår för att reda ut hur rättigheter kring skalor och delpoäng ska hanteras beroende på om skalorna används enbart i Sverige eller både i Sverige och internationellt.

Socialstyrelsen/NRC (nationellt releasecenter) kommer ta upp frågan på internationell nivå i businessmeetings i Atlanta. Om det är rent svenska skalor ska Socialstyrelsen upprätta avtal med skalägare. Den beslutade avtalsprocessen har hittills inte tillämpats i praktiken.

NAG Snomed CT har skrivit ett dokument som beskriver hur bedömningsinstrument och innehållet i dem kan och, med tanke på intellectual properties, får dokumenteras med Snomed CT i vårdens informationssystem,

<https://kunskapsstyrningvard.se/kunskapsstyrningvard/kunskapsstod/public>

[radekunskapsstod/struktureradvardinformation/metoderochprinciperforstruktureradvardinformation.73888.html](https://www.inera.se/utveckling/statusaktuella-initiativ/pagaende-projekt-och-utredningar/terminologitjansten/uradvardinformation.73888.html)

4. Hur fungerar Ineras nationella terminologitjänst?

Ingen representant från Inera deltog på dagens forummöte, men några kunder till Inera (regionrepresentanter) var med. Den nationella terminologitjänst är tänkt att bli en gemensam källa för både nationellt beslutade och lokala termer, klassifikationer, urval och kodverk och som kan nås av alla regioner. Läs mer här:

<https://www.inera.se/utveckling/statusaktuella-initiativ/pagaende-projekt-och-utredningar/terminologitjansten/>

Den som har tillgång till presentationerna från Vitalis 2023 kan kolla in en presentation som finns där:

<https://invitepeople.com/events/edd1776c4a/seminars/49072>

Det finns en testvariant, där de nyligen har kunnat ladda in hela Snomed CT. Ineras kontaktperson för projektet Terminologitjänsten är enligt Ineras hemsida Niklas Franzel, niklas.franzel@inera.se

5. Kvalitetsregisterkoder kontra Snomed CT-koder?

Kvalitetsregisterarbete är bland det tidigare där man började Snomed CT-koda. Tanken var att man lättare skulle kunna hitta information i journalen, vilket bygger på att journalen dokumenterar med Snomed CT-koder. Snomed CT-koder behöver alltså finnas i källan för att lösa problemen med dubbeldokumentation och överlapp.

Ibland ”krockar” kvalitetsregistrens önskemål om vilken information en kod ska innehålla med Snomed CT:s principer och avsikt som stöd till primärdokumentation. Ambitionen bör vara (det är den ofta) att, där det går, hämta (Snomed CT-kodad) dokumentation från journaluppgifter och ”bygga ihop” den till efterfrågad information i kvalitetsregistret, snarare än att prekoordinera en Snomed CT-kod som enbart går att använda i kvalitetsregistret. Ibland kan temporära kvalitetsregisterkoder vara mer meningsfulla än Snomed CT-koder.

En mötesdeltagare berättade att det i Cosmic går att lägga in information med Snomed CT-koder som skickas till kvalitetsregister där det är möjligt och i övrigt så finns registerkoder.

Sveriges Kommuner och Regioner (SKR) samordnar arbete med att reda ut hur man nationellt i Sverige ska hantera kvalitetsregister.

Diskussionspromemoria ”Vägval för en nationell digital infrastruktur för hälsodata baserad på standarder”

Flera mötesdeltagare har uppmärksammat en diskussionspromemoria från den statliga utredningen om infrastruktur för hälsodata som nationellt intresse (S 2022:10).

<https://www.sou.gov.se/contentassets/baeebc7b03d64ba5ba6e20871dc0adea/vagval-for-en-nationell-digital-infrastruktur-for-halsodata-baserad-pa-standarder.pdf>. Pm:et beskriver viktiga vägval som utredningen menar bör göras för att åstadkomma en nationell digital infrastruktur baserad på standarder/specifikationer. Snomed CT pekas ut som en central del i den framtida nationella infrastrukturen för hälso- och sjukvården. Regeringen välkomnar synpunkter och kommentarer fram till den 30 november.

Svensk slack-kanal för nationellt Snomed CT-snack

NAG Snomed CT (nationell arbetsgrupp inom regionernas kunskapsstyrningssystem) meddelar att det nu finns ett ”community based” diskussionsforum om Snomed CT i Sverige via en svensk kanal i Snomed Internationals Slack, tänkt som en kommunikationsyta för alla i Sverige som jobbar med Snomed CT. Beskrivs som en “channel in Swedish for ‘SCT SE version issues’, for example translations, terminology bindings in Swedish, national subsets or the Swedish release.”

Länk för att gå med på Snomed Internationals slack-yta:

https://join.slack.com/t/public-snomedintl/shared_invite/zt-24isxyl41-xXXwnZnjELV9BLYPSlgig.

Kanalen är öppen och heter # in-swedish-297483007-på-svenska

Om man behöver lite hjälp att komma igång med slack – se Slack-support <https://slack.com/help/categories/360000049043>

Blir man inte hjälpt av den sidan kan man kontakta NAG Snomed CT, <https://kunskapsstyrningvard.se/kunskapsstyrningvard/programomradenochsamverkansgrupper/nationellasamverkansgrupper/nsgstruktureradvardinformation/snomedct.56158.html>

Nästa Snomed CT-forum

Fredagen den 10 november 2023 (observera datumet!). Se Socialstyrelsens kalendarium för länk <https://www.socialstyrelsen.se/kalendariet/>

Ingen föransmälan behövs, men skicka gärna in frågor i förväg så har vi bäst förutsättningar att svara. Frågorna skickas till ehalsa@socialstyrelsen.se

Minnesanteckningar från mötet publiceras på <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/e-halsa/snomed-ct/>, skrolla en bit ner på sidan.

Snomed CT Forum – 1 september 2023

Frågor/diskussionspunkter

1. Frågor om Snomed CT-begrepp relaterade till PVK, CVK

Region Stockholm håller på att ta fram en dokumentationsmodell för dokumentation av in- och utfarter där Snomed CT kommer användas så långt det är möjligt. Arbetet har genererat ett antal frågor om olika aspekter på Snomed CT.

- **Varför förkortas Thorakal som T och inte Th? Det känns som att Th är det som används kliniskt.**

På Socialstyrelsens webb finns dokumentet Språkliga riktlinjer för översättningen av SNOMED CT till svenska med tillhörande bilaga Principbeslut 2023-05131 publicerade:

<https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/e-halsa/snomed-ct/>

I dessa dokument beskrivs vilka stavningsregler och skrivregler som gäller på svenska i Snomed CT i syfte att hålla översättningen konsekvent och enhetlig över tid.

I just det här fallet så fanns det ett gammalt principbeslut baserat bl.a. på svenska läkaresällskapets språkkommittés rekommendation att torax/thorax ska stavas på svenskt vis med t och inte th, även så i förkortningar, <http://sprak.sls.se/default.asp?criteria=thorax&qtype=0&search=S%C3%B6k>.

Denna rekommendation tycks dock aldrig fått riktigt fäste utan Socialstyrelsen har fått flera önskemål om att stavningen thorax ska finnas i Snomed CT. Sedan 2020 finns stavningen thorax med som en acceptabel synonym. Då vi uppdaterade alla begrepp innehållande ”torax” med synonym ”thorax” förbisåg vi dock formen ”torakal”, men det framstår som rimligt att lägga till synonym ”thorakal” även där.

VGR passar på att dela med sig av ett batchverktyg som är öppet att använda om man vill leta fram en stor mängd likartade begrepp etc.

<http://86.106.25.181:3000/translate-batch>

Ytterligare en aspekt på val av stavning, förkortningar osv. är att oavsett vilka synonymer som finns inlagda i Snomed CT:s språkurval kan den som konfigurerar ett system välja vilken term den vill och visa på skärmen till slutanvändaren.

- **Hur har man tänkt med storlekar? Siffror finns inte konsekvent. Ex. finns prekordinerade begrepp för storlekar med enheter, men alla storlekar man behöver finns inte.**

Generellt kan sägas att begrepp som är prekoordinerade med måttal och enhet, t.ex. 20 gauge, 4 cm osv. snabbt genererar en ohanterbar mängd begrepp. Modernare och informatiskt hanterbart är att i samband med ett lämpligt observablebegrepp (typ ”kateterstorlek”) dokumentera måttet för sig och enhet för sig.

För enheter finns också ett särskilt kodverk som heter UCUM (Unified Code for Units of Measure) och som används brett i många specifikationer, <https://ucum.org/ucum>. Eventuellt saknas dock något för just kateterstorlekar där.

En diskussion uppstod om enheten charrière/French gauge är samma sak som Gauges. VGR behandlar dem som samma sak i fråga om katetrar.

Erika Ericsson, SKR, tipsar om att en Nationell arbetsgrupp om strukturerad information centrala venkatetrar är under uppbyggnad. Nominera gärna ledamöter med informatiskt kompetens!
<https://kunskapsstyrningvard.se/kunskapsstyrningvard/omkunskapsstyrning/organisation/nomineringavledamoter/nomineringar/struktureradvardinformat ioncentralavenkatetrar.73810.html>

Önskvärt att regioner som gör arbeten runt venkatetrar samlas och synkar sig i denna NAG.

- **246129008 |längd på kateter i utrymme| – hur har man tänkt med benämningen här? Utrymme är inte så lätt att förstå.**

Begreppet återfinns i hierarkin Qualifier value (bestämningvärde på svenska). Efterföljande begrepp och även dess plats i en delhierarki under Descriptor (qualifier value) tyder på att begreppet är ett samlingsbegrepp/grupperare som i sig är ganska ”oanvändbart”, och att efterföljande barnbegrepp är mer begrip-liga. På fliken Detaljer kan man se att begreppet är ”gammalt”, Effective time 20020131, dvs. från den allra första utgåvan av Snomed CT, varför man kan misstänka att begreppet är importerat från tidigare read-koder och att inget nödvändigt kvalitetsarbete är gjort sedan dess.

Viktigt att fråga sig: Vad vill man dokumentera? Antagligen passar ett begrepp ur hierarkin Observerbar företeelse bättre än ett ur hierarkin Bestämningvärde. Det är viktigt att veta vilken typ av begrepp man är ute efter (vad man vill dokumentera) så man söker i rätt hierarki, och inte bara söker ”ord för ord”. Det senare kan resultera i att man använder sig av ett begrepp som logiskt inte representerar det man tänkte sig.

2969000 |Anatomical space structure (body structure) | kan eventuellt ge en hint om vilken typ av space/utrymme som skulle kunna avses.

2. Problem med ladda terminologitjänst med Snomed CT

Inera håller på att försöka ladda in Snomed CT i den nationella terminologitjänsten, men har stött på vissa svårigheter. Den internationella utgåvan är inläst, men de lyckas inte få in den svenska. Utifrån felmeddelanden och loggfil tycks det vara serverns (Ontoserver) leverantör Csiro som behöver tillfrågas om lösning i första hand. Både den internationella utgåvan 2023-01-31 och den svenska 2023-05-31 går att läsa in i åtminstone två konkurrerande tjänster så problemet ligger troligen hos Ontoserver.

Snomed International erbjuder ett allmänt diskussionsforum via Slack, https://join.slack.com/t/public-snomedintl/shared_invite/zt-22i0dq5pw-nc7GS4TpharH7iQHxHrN3g. Där kan man ställa frågor av olika slag och ev. i ett sådan här fall, få hjälp t.ex. med att tolka felmeddelanden och loggfiler. Även via Snomed Internationals GitHub finns möjlighet att ställa frågor av teknisk karaktär kring Snowstorm eller de verktyg som Snomed International tillhandahåller. <https://github.com/IHTSDO/snowstorm>

Intresse för diskussionsforum om Snomed CT i Sverige?

Ordföranden i NAG Snomed CT (nationell arbetsgrupp inom regionernas kunskapsstyrningssystem) Anna Rossander efterfrågar om det finns intresse för att ha en svensk kanal i Snomed Internationals Slack, som en kommunikationsyta för alla i Sverige som jobbar med Snomed CT. Vid intresse, hör av er till Anna, anna.rossander@vgregion.se. Frågan kommer också lyftas på nästa forummöte.

Nästa Snomed CT-forum

Fredagen den 6 oktober 2023. Se Socialstyrelsens kalendarium för länk <https://www.socialstyrelsen.se/kalendariet/>

Ingen föranmälan behövs, men skicka gärna in frågor i förväg så har vi bäst förutsättningar att svara. Frågorna skickas till ehalsa@socialstyrelsen.se

Minnesanteckningar från mötet publiceras på <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/e-halsa/snomed-ct/>, skrolla en bit ner på sidan.

Snomed CT Forum – 2 juni 2023

Frågor/diskussionspunkter

1. Hur ska post-koordinering och pre-koordinering av begrepp hanteras och lagras/sparas i system?

Snomed International har nyligen släppt en guide för post-koordinering, <https://confluence.ihtsdotools.org/display/DOCEXPPG>

Det pågår utveckling av tjänster som stöder post-koordinering. Nyare versioner av Snowstorm (Snomed Internationals terminologitjänst) stöder post-koordinering i viss utsträckning, dock finns det saker som kan krångla till det.

När det gäller lagring – uttrycket måste sparas någonstans och på något sätt, dvs. systemet måste kunna hantera uttryck som är olika långa, bevara dess betydelse osv. på samma sätt som en kod (pre-koordinerat begrepp). Den tekniska realiseringen kommer se olika ut i olika system.

Något att tänka särskilt på är att ett post-koordinerat uttryck inte automatiskt har någon term kopplad, utan en term som det egna systemet satt måste systemet hålla koll på själv. Beroende på vilken teknisk standard som används kan termen tillåtas skickas med vid en eventuell delning med andra system.

Man ska också fråga sig varför man vill Snomed CT-koda. Ofta gör man det för att informationen/datan ska vara återsökbar. Vid post-koordinering måste systemet kunna lagra uttrycken, men också hantera sökbarhet, att uttrycket/datan går att packa upp, samt att termen måste skickas med.

Alternativa sätt att hantera behovet av att kunna hantera komplex information kan vara att skapa en egen Snomed CT-extension och modellera där, eller hantera informationen i informationsmodellen. Den programvara man använder måste stödja alla alternativ.

Post-koordinering kräver samma kunskap om Snomed CT:s begreppsmodell och regler som ”vanlig” modellering.

Frågor om hur information/data i journalsystem ska hanteras (t.ex. val om post-koordinering) är troligen frågor som flera regioner brottas med och som med fördel kan diskuteras i den nationella arbetsgruppen för användning av Snomed CT (NAG Snomed CT) inom regionernas kunskapsstyrningssystem, se mer information nedan.

2. Senaste nytt om ICD-11 och Snomed CT

WHO:s högsta beslutande organ, World Health Assembly, har nyligen hållit möte i Genève

(<https://www.regeringen.se/pressmeddelanden/2023/05/sjukvardsministern-leder-sveriges-delegation-till-varldshalsoforsamlingen-i-geneve/>). Förutom deltagande av minister och departement deltog Socialstyrelsen genom GD Olivia Wigzell och internationell samordnare Kerstin Carlsson.

I en av kommittéerna uttalade sig Nederländerna, med mandat från EU:s medlemsstater, USA, Kanada, Nya Zeeland Australien, Norge och Storbritannien, om att samarbetet mellan WHO och SNOMED International måste sätta fart. Anförandet kan ses här:

<https://www.who.int/about/governance/world-health-assembly/seventy-sixth-world-health-assembly>, Seventh Committee B meeting, 43:27 minuter in i inspelningen. 59:38 in i inspelningen uttalar sig även Storbritannien.

Deltagare på dagens forummöte påminner återigen Socialstyrelsen om att systemutvecklare och andra behöver information så tidigt som möjligt hur och när införandet av ICD-11 i Sverige är tänkt att ske och hur det kommer påverka system.

Nytt från NAG Snomed CT

Om NAG Snomed CT

Den nationella arbetsgruppen för användning av Snomed CT (NAG Snomed CT) inom regionernas system för kunskapsstyrning stöttar regionerna i införandet av Snomed CT. Gruppen består av representanter för sjukvårdsregionerna och Inera AB. Anna Rossander, Västra Götalandsregionen, är ordförande.

Stöddokument

NAG Snomed CT har nyligen släppt stöddokument om allmänspråk i Snomed CT,

<https://kunskapsstyrningvard.se/kunskapsstyrningvard/kunskapsstod/publiceradekunskapsstod/struktureradvardinformation/handbokforstruktureradvardinformation.56141.html>, skrolla ner en bit till rubriken Snomed CT.

Ett dokument som diskuterar hanteringen av ”administrativa termer” i Snomed CT kommer publiceras på samma ställe inom kort.

Kommunikation och erfarenhetsutbyte om Snomed CT

NAG Snomed CT har länge funderat på hur en nationell/allmän chattforum/yta för diskussioner och frågor om Snomed CT skulle kunna

fungera. Olika tekniska lösningar diskuterades. Det gäller att hitta en plattform eller teknisk lösning som många ”ändå använder” så att diskussionen kan ta fart på ett naturligt sätt. Slack, Discord eller något annat? Hör gärna av dig till Anna Rossander, anna.rossander@vregion.se, för input!

Eventuellt skulle Svensk Förening för Medicinsk Informatik (SFMI) vara en lämpligare värd för ett sådant här öppet forum? Skulle eventuellt kunna ses som en mer neutral huvudman än regionerna genom NAG Snomed CT.

Ny svensk utgåva av Snomed CT publicerad den 31 maj

Release notes, se

<https://confluence.ihtsdotools.org/display/RMT/SNOMED+CT+Managed+Service+-+Sweden+Extension+Release+Notes+-+May+2023>

Välkomna till Snomed CT Expo 2023

Årets internationella Snomed CT-konferens, Expo, kommer hållas den 26–27 oktober i Atlanta i USA, deltagande online är också möjligt.

<https://www.snomed.org/snomedct-expo>

Nästa Snomed CT-forum

Fredagen den 1 september 2023. Se Socialstyrelsens kalendarium för länk

<https://www.socialstyrelsen.se/kalendariet/>

Ingen föransmälan behövs, men skicka gärna in frågor i förväg så har vi bäst förutsättningar att svara. Frågorna skickas till ehalsa@socialstyrelsen.se

Minnesanteckningar från mötet publiceras på

<https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/e-halsa/snomed-ct/>, skrolla en bit ner på sidan.

Nationellt releasecentrum på Socialstyrelsen önskar alla en 15166001 |relaxerad| sommar med 112080002 |gott humör| och 17326005 |psykiskt välbefinnande| i (lagom) 57955009 |varmt väder!| Post-koordineras?

Snomed CT Forum – 5 maj 2023

Frågor/diskussionspunkter

1. Snomed CT (m.m.) på Vitalis i Göteborg 22–25 maj

Flera presentationer med anknytning till Snomed CT kommer framföras under e-hälsomässan Vitalis i Göteborg den 22–25 maj. Ett axplock:

- Språket i Snomed CT – Socialstyrelsen berättar om hur översättning av Snomed CT går till och utmaningarna med att förvalta en omfattande terminologi. <https://invitepeople.com/seminars/49827>
- Allmänspråkliga synonymer i Snomed CT – NAG Snomed CT (Nationell arbetsgrupp inom regionernas kunskapsstyrningssystem) presenterar om/hur Snomed CT skulle kunna innehålla allmänspråk att använda i lämpliga sammanhang. <https://invitepeople.com/seminars/49027>
- Flera presentationer om hur regionernas kunskapsstyrningssystem fungerar och samverkar på olika nivåer med Socialstyrelsen och andra. Spåret Sam-verkan kring informatik och semantik onsdag 24 maj https://invitepeople.com/events/30537/seminars?seminar_category=6289 och <https://invitepeople.com/seminars/52432>
- openEHR Master Class – tutorial om OpenEHR, en öppen standard för hantering, lagring och delning av kliniska data i elektroniska journalsystem. Snomed CT är en av flera terminologier möjliga att terminologibinda till
- openEHR-arketyper. <https://invitepeople.com/seminars/54083>
- m.fl.!

Besök Socialstyrelsen, Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), E-hälsomyndigheten, Myndigheten för digital förvaltning, Läkemedelsverket och Inera AB i Träffpunkt E-hälsa, vår gemensamma monter, B05:11!

2. Terminologi

Deltagare från Cambio informerade om att Cambio har en dokumentationsgrupp som inlett ett arbete att titta mer på den svenska och engelska terminologin som används i deras produkter. Snomed CT kommer vara en del att ta med som underlag i det arbetet.

Socialstyrelsen vill i sammanhanget passa på att betona att språket och utvecklingen i Snomed CT är behovs- och användarstyrt. Den som har förslag och tankar kring både engelska och svenska termer i Snomed CT är varmt välkommen att höra av sig till Snomed CT-förvaltningen, ehalsa@socialstyrelsen.se

Nästa Snomed CT-forum

Fredagen den 2 juni 2023. Se Socialstyrelsens kalendarium för länk <https://www.socialstyrelsen.se/kalendariet/>

Ingen föransmälan behövs, men skicka gärna in frågor i förväg så har vi bäst förutsättningar att svara. Frågorna skickas till ehalsa@socialstyrelsen.se

Minnesanteckningar från mötet publiceras på <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/e-halsa/snomed-ct/>, skrolla en bit ner på sidan.

På återseende!

Snomed CT Forum – 3 mars 2023

Frågor/diskussionspunkter

1. Har det hänt något kring ICD-11 – Snomed CT?

Diskussion om framtida samarbete står högt på dagordningen inom respektive organisation (Snomed International och WHO) men inget särskilt nytt finns att rapportera just nu. Norge, Tyskland och Storbritannien har skickat ett brev till General assembly, Snomed Internationals högsta beslutande organ, där man påtalar vikten av ett samarbete. Brevet var förankrat i det nordiska klassifikationssamarbetet Nordklass.

Frågan tas upp på WHO:s möte i maj.

Från leverantörshåll påpekas att både ICD-11 och Snomed CT är hörnstenar i uppbyggnaden av system. Vill återigen trycka på vikten av framförhållning med information.

På temat: Socialstyrelsen arbetar med översättning av ICD-11 till svenska, som planeras vara klar 2024 enligt nuvarande plan. Efter det kommer arbetet med hur ICD-11 ska implementeras i svensk hälso- och sjukvård. Den heta frågan som är svår att svara på är hur det tekniskt ska fungera att implementera ICD-11 i system, eftersom ICD-11 har annan struktur än ICD-10.

2. Mer information om internationellt samarbete

Mikael Nyström sitter i styrelsen för OpenEHR International och informerar om att det där åter förs diskussioner med Snomed International om samarbete. Det kommer framöver finnas både större behov av och större kapacitet att skapa arketyper som behövs.

3. Hur går översättningsarbetet till i Sverige?

Socialstyrelsen anlitar en översättningsbyrå som tillhandahåller översättare som har både grundläggande medicinsk och översättningskompetens. Vid varje översättningsomgång (halvårsvis) tillkommer ca 3000–4000 begrepp inom Snomed CT:s alla hierarkier som ska översättas inom en tidsrymd av max 3 månader. Uppdraget är att för varje begrepp hitta den term (ord eller en fras) som vanligtvis används av kliniker som benämning på begreppet och som förmodligen kan accepteras av de flesta. Ett svårt uppdrag! – vilken som är den självklara vardagliga/bekväma = ”rekommenderade” termen kan skilja mellan specialiteter och regioner, bero på ålder, utbildningsland m.m. Som grund för arbetet finns språkliga riktlinjer utarbetade, se [Socialstyrelsens webbplats](#).

Dels med tanke på den mängd begrepp som under kort tid ska översättas, dels då Socialstyrelsen inte i förväg kan veta inom vilka hierarkier/specialområden som det kommer komma begrepp som ska översättas, har vi av praktiska skäl små möjligheter att på kort varsel anlita ämnesspecialister med terminologisk kompetens för översättning. Istället har vi genom åren kommit fram till en väl inarbetad process med översättningsbyrån.

I det fall någon aktör anser att översättningar inom något visst område av terminologin av någon anledning är mindre lämpliga kan Socialstyrelsen tillsammans med frågeställaren anlita specifik ämneskompetens för att optimera översättningen av just denna del av terminologin. Utvecklingen av Snomed CT är på så sätt användar- och behovsdriven.

Aktörer som på något sätt använder sig av Snomed CT uppmanas att införskaffa grundläggande kunskap om hur terminologin fungerar. Det är t.ex. viktigt att inte enbart titta på en svensk ordalydelse. Genom att analysera begreppets Fully specified name, FSN, dess plats i hierarkin m.m. behöver man avgöra om den term man hittat står för det begrepp man tänkte sig. Ibland kan man stöta på en mindre lyckad översättning och då är Socialstyrelsen tacksam för att bli uppmärksam på detta! Helst med förslag på en ”bättre” översättning inklusive referenser.

Information från Snomed International

Uppdaterad webbplats

Snomed International har uppdaterat sin webbsida lite. Två sidor som tipsas lite särskilt om är:

- <https://www.snomed.org/change-or-add>

Information om hur innehåll skapas och förändras och hur alla i communityn kan bidra till detta. Dock är huvudregeln fortfarande att önskemål om nytt innehåll i den internationella/svenska utgåvan främst ska gå via svenskt National Release Center, NRC, dvs. Socialstyrelsen.

- <https://lookup.snomedtools.org/>

Ett verktyg där man på ett enkelt och ”rent” sätt (jfr den vanliga browsern) kan kolla upp vad en Snomed CT-kod betyder.

Främst tänkt för ovana användare eller användare utan Snomed CT-licens att enkelt kunna kolla upp begrepp, oavsett i vilken utgåva begreppet finns. Läs mer här.

Ytterligare ett sätt att kolla vad en Snomed CT-kod betyder är att skriva in Snomed CT-id i url:en <https://snomed.info/id/xxx>, t.ex. <http://snomed.info/id/195967001>. Länkar direkt till browsern.

Call for abstracts har öppnat

2023 års SNOMED CT Expo kommer gå av stapeln online + fysiskt i Atlanta, USA den 26–27 oktober. Call for abstracts now open!

Nästa Snomed CT-forum

I april utgår månadens Snomed CT-forum p.g.a. påskledighet. Nästa tillfälle blir fredagen den 5 maj 2023. Se Socialstyrelsens kalendarium för länk <https://www.socialstyrelsen.se/kalendariet/>

Ingen föransmälan behövs, men skicka gärna in frågor i förväg så har vi bäst förutsättningar att svara. Frågorna skickas till ehalsa@socialstyrelsen.se

Minnesanteckningar från mötet publiceras på <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/ehalsa/snomed-ct/>, skrolla en bit ner på sidan.

På återseende!

Snomed CT Forum – 3 februari 2023

Frågor/diskussionspunkter

1. ICNP/Snomed CT som omvårdnadsterminologi

Fråga från en kommun om Snomed CT/ICNP är lämplig dokumentationsterminologi för omvårdnad inom kommunal primärvård. Ja, Snomed CT är utvecklat för dokumentation inom hälso- och sjukvård. Snomed CT är en del av det nationella fackspråk som Socialstyrelsen förvaltar. Sedan något år tillbaka innehåller Snomed CT även ICNP. Socialstyrelsen samarbetar med svensk sjuksköterskeförening kring översättningen av ICNP.

I överenskommelsen mellan staten och Sveriges kommuner och regioner (SKR) om god och nära vård 2023 pekas införandet av Snomed CT ut som en del i arbetet med strukturerad vårdinformation och standardisering.

Läs mer om Socialstyrelsens arbete med ICNP:

<https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/e-halsa/tillampning/omvardnadsterminologi-i-snomed-ct/>

2. Tätare releaser av svensk utgåva av Snomed CT?

För närvarande sker release av en ny svensk utgåva av Snomed CT två gånger per år (31 maj och 30 november). Sedan något år tillbaka releasas en ny inter-nationell utgåva en gång per månad, vilket öppnar upp för möjligheten att öka på antalet releaser även av den svenska utgåvan. Socialstyrelsen diskuterar frågan men beslut har ännu inte fattats. Det finns många tänkbara alternativ som alla har både för- och nackdelar, och olika intressenter har olika behov och önskemål. Socialstyrelsen återkommer med beslut.

Ur ett leverantörsperspektiv är det viktigt med snabb och tydlig information i god tid innan releasecykeln eventuellt justeras.

3. Lära sig mer om Snomed CT

För den som vill lära sig mer om Snomed CT finns det rika möjligheter! Korta, grundläggande inspelade presentationer (webbinarier) finns på Socialstyrelsens webb:

- <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/e-halsa/snomed-ct/lar-dig-mer-om-snomed-ct/>

Snomed International erbjuder en rad kurser på olika nivåer. En översikt finns här:

- [https://www.snomed.org/SNOMED/media/SNOMED/Resources/SNOMED-International-Fact-Sheet-Education-\(1\).pdf](https://www.snomed.org/SNOMED/media/SNOMED/Resources/SNOMED-International-Fact-Sheet-Education-(1).pdf)
- <https://www.snomed.org/snomed-ct/education>

Bra start, självstudier i egen takt:

- SNOMED CT for Clinicians (ca 3 timmar):
<https://courses.ihtsdotools.org/product?catalog=CLI>
- Foundation Course (ca 7 timmar):
<https://courses.ihtsdotools.org/product?catalog=FCE>

Mer avancerade kurser med styrd kursplan, olika inriktningar:

- SNOMED CT Authoring Level 1 or 2 Course
- SNOMED CT Implementation Course
- SNOMED CT Terminology Services Course

Alla kurser från Snomed International är **kostnadsfria** för personer från medlemsländer (som Sverige). Om det står en avgift när man anmäler sig till kursen kommer den försvinna när man går vidare och skapar inloggning där det framgår att man är från Sverige.

Informationen som ligger till grund för utbildningar tillgängliggörs även i skriftlig form och på Youtube:

- <https://confluence.ihtsdotools.org/display/DOC>
- SNOMED CT Starter Guide, en introduktion i dokumentform till Snomed CT: <https://confluence.ihtsdotools.org/display/DOCSTART>
- <https://www.youtube.com/@snomedct>

Besök gärna Snomed Internationals årliga konferens (Expo) – på plats, eller digitalt, <https://www.snomed.org/news-and-events/events/snomedct-expo>

Man kan också engagera sig och delta i utvecklingen av de områden man är intresserad av:

- Get involved! <https://www.snomed.org/snomed-international/get-involved>
- T.ex. Clinical reference groups:
<https://confluence.ihtsdotools.org/display/CP/Directory+-+Clinical+Groups>

Nästa Snomed CT-forum

Fredagen den 3 mars 2023. Se Socialstyrelsens kalendarium för länk <https://www.socialstyrelsen.se/kalendariet/>

Ingen föranmälan behövs, men skicka gärna in frågor i förväg så har vi bäst förutsättningar att svara. Frågorna skickas till ehalsa@socialstyrelsen.se

Minnesanteckningar från mötet publiceras på <https://www.socialstyrelsen.se/kunskapsstod-och-regler/omraden/ehalsa/snomed-ct/>, skrolla en bit ner på sidan.

På återseende!